

Con. 9275-12.

NM-7818

(3 Hours)

[Total Marks : 100]

1. Answer in not more than two sentences :— 20
 - (a) What is inland and foreign instruments ?
 - (b) What is the qualification for appointment as 'presiding officer' of a Tribunal under Recovery of Debts due to Banks and Financial Institution Act 1993 ?
 - (c) What are the demand and time liabilities of the banks ?
 - (d) Define 'Cheque' under Negotiable Instruments Act.
 - (e) What is an "ambiguous instrument" ?
 - (f) What are the assets of the issue Department of the Reserve Bank ?
 - (g) What is the capital of the Reserve Bank and who holds it ?
 - (h) What is a 'Negotion' ?
 - (i) What is a 'Scheduled Bank' ?
 - (j) What is the definition of the Bankers' Books, under Bankers' Books Evidence Act, 1891 ?
2. Write short notes on any **four** :— 20
 - (a) Reserve Bank as 'Government Bank and advisor to the government.
 - (b) The securities and Exchange Board of India (SEBI).
 - (c) Inchoate stamped Instrument.
 - (d) 'Holder' under Negotiable Instrument Act.
 - (e) Licensing of banks and their branches.
 - (f) Circumstances under which the banker is justified in dishonouring a cheque.
3. Answer the following by giving reasons (any **two**) :— 12
 - (a) Analyse the following under relevant provisions of the Banking Regulation Act.
 - (i) A banking company commences its business and its subscribed capital is less than half of the authorised capital.
 - (ii) Can a banking company deal in buying or selling or bartering the goods in addition to the business of banking ?
 - (iii) Can a banking company create any charge upon any of its unpaid capital ?
 - (b) State giving reasons whether the drawee bank is justified in refusing the payment of a cheque.
 - (i) The cheque is dated 01-05-2012 and is presented for payment on 01-04-2012.
 - (ii) The cheque is dated 01-01-2012 and is presented for payment on 12-05-2012.
 - (iii) The amount of the cheque stated in words as ₹ four hundred where as in figure as ₹ 40/- only.
 - (c) Analyse the following under relevant provisions of the Banking Regulation Act.
 - (i) Can a banking company carry on its business of banking in India without using the words 'banks', 'banker', 'banking' as parts of its name ?
 - (ii) Can a banking company hold any immovable property, otherwise than acquired for its own use ?
 - (iii) Can a banking company pay Dividend on its shares before writing off completely its all capitalised expenses.

[TURN OVER]

munotes.in

Con. 9275-NM-7818-12.

2

4. Answer the following (any four) :—

- Define Bill of Exchange ? What are the essential ingredients of a valid Bill of Exchange ? Compare Bill of Exchange as cheque. 48
- What are the core functions of Reserve Bank as a central Bank of India ?
- What is endorsement ? Discuss the various types of endorsement under the Negotiable Instruments Act ?
- Discuss the provisions of Banking Regulation Act 1949 relating to restriction on opening of new and transfer of existing place of business.
- Explain the provisions of Reserve Bank of India Act, relating to collection and furnishing of credit information.
- Write Explanatory Note on Bankers 'Books Evidence Act' 1891.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

१. पुढील प्रश्नांची उत्तरे द्या (दोन वाक्यापेक्षा जास्त नाही) :--

२०

- अंतर्देशीय व विदेशी दस्तऐवज म्हणजे काय ?
- रिकव्हरी ऑफ डेब्ट्स ड्यु टु बँकर्स १९९३च्या कायद्यानुसार न्यायासनाच्या अध्यक्षपदाच्या नियुक्तीसाठी योग्यता कोणती आहे ?
- बँकेचे मागणी व कालदेयके म्हणजे काय ?
- दस्तऐवज हस्तांतर कायद्यानुसार धनादेश म्हणजे काय ?
- संदिग्ध दस्तऐवज म्हणजे काय ?
- रिझर्व्ह बँकेच्या इश्यु विभागाची मालमत्ता कोणती ?
- रिझर्व्ह बँकेचे भागभांडवल किती आहे व त्याचा धारक कोण ?
- हस्तांतरण म्हणजे काय ?
- अनुसूचित बँक म्हणजे काय ?
- बँकर्स बुक एव्हिडंस अॅक्टनुसार बँकेच्या हिशोबाची पुस्तके म्हणजे काय ?

२. संक्षिप्त टिपा द्या (कोणत्याही चार) :--

२०

- रिझर्व्ह बँक-सरकारी बँक व सरकारची सल्लागार.
- सेबी.
- अपरिपक्व मुद्रांक दस्तऐवज.
- हस्तांतरणीय कायद्यानुसार धारक.
- बँक व तीच्या शाखेसाठी परवाना.
- परिस्थिती ज्यामध्ये बँकेने केलेल्या धनादेशाच्या अनादराचे कायदेशीर समर्थन बँकेकडून केले जाते.

Con. 9275-NM-7818-12.

3

३. खालील प्रश्नांची कारणासहित उत्तरे द्या (कोणतेही दोन) :--

१२

(अ) बँकींग रेग्युलेशन अँक्टनुसार विश्लेषण करा.

(१) बँकींग कंपनीने बँकींग व्यवसाय चालू केला तेव्हा त्यांचे मान्यतादर्शक भागभांडवल हे कायदेशीर भागभांडवलाच्या अर्ध्याहून कमी होते.

(२) बँकींग व्यवसायाव्यतिरिक्त बँकींग कंपनी मालाची खरेदी विक्री किंवा अदलाबदल करू शकते का ?

(३) बँकींग कंपनी भरणा न केलेल्या भागभांडवलावर बोजा (भार) निर्माण करू शकते का ?

(ब) खालील बाबतीत आदेशीत बँकेने धनादेशाचा अनादर केल्यास त्याचे कायदेशीर समर्थन करता येईल का ? सकारण स्पष्ट करा.

(१) धनादेश ०१-०५-२०१२ चा आहे व तो ०१-०४-२०१२ ला प्रदानासाठी सादर केला.

(२) धनादेश ०१-०१-२०१२ चा आहे व तो १२-०५-२०१२ ला प्रदानासाठी सादर केला.

(३) धनादेशाची रक्कम शब्दामध्ये रु. चारशे फक्त आहे. तर आकड्यामध्ये रु. ४० /- आहे.

(क) बँकींग रेग्युलेशन अँक्टनुसार खालील तरतुदीचे विश्लेषण करा.

(१) 'बँक', 'बँकर', 'बँकींग' हे शब्द नावामध्ये न वापरता बँकींग कंपनी भारतामध्ये आपला व्यवसाय चालू ठेवू शकते का ?

(२) स्वतःच्या उपयोगाव्यतिरिक्त एखादी अचल संपत्ती बँकींग कंपनी धारण करू शकते का ?

(३) भांडवली खर्च करण्याअगोदर बँकींग कंपनी आपल्या रोख्यांवर लाभांश देऊ शकते का ?

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही चार) :--

४८

(अ) हुंडी (बिल ऑफ एक्सचेंज)ची व्याख्या द्या. कायदेशीर हुंडीचे घटक कोणते ? धनादेश व हुंडीमध्ये तुलना करा.

(ब) मध्यवर्ती बँक म्हणून रिझर्व्ह बँकेची कार्ये सांगा.

(क) पृष्ठांकन म्हणजे काय ? हस्तांतरणीय कायद्यानुसार पृष्ठांकनाचे विविध प्रकार सांगा.

(ड) बँकेच्या व्यवसायासाठी नवीन जागा किंवा जागेमधील बदलाच्या प्रतिबंधाविषयी बँकींग रेग्युलेशन अँक्टमधील तरतुदी स्पष्ट करा.

(इ) रिझर्व्ह बँकेच्या पतविषयक माहितीचा संग्रह व सादरीकरण याबाबत रिझर्व्ह बँक कायद्यातील तरतुदी स्पष्ट करा.

(फ) बँकर्स बुक इन्विंडस कायद्यानुसार सविस्तर टिप्पणी द्या.